

16. 3. 2004

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vnitro i tajné služby podporují vznik protiteroristického zákona

Ministerstvo vnitra i tajné služby připouštějí, že by k lepšímu potírání hrozeb terorismu potřebovaly novou zákonnou normu. Premiér Vladimír Špidla dnes ČTK řekl, že podobný podnět zřejmě začne být rozpracováván, bude to však složitá a citlivá záležitost. Podle šéfa Bezpečnostní informační služby (BIS) Jiřího Langa by zákon měl být přijat v široké politické shodě. Zákon by podle něj umožnil bezpečnostním složkám státu přijmout kroky účinně odvracející nebezpečí.

Ministr vnitra Stanislav Gross dnes ČTK řekl, že vnitro začalo možnost přijetí antiteroristického zákona analyzovat asi před měsícem.

"Pokud jde o BIS, chci zdůraznit, že naše podpora tvorby tohoto zákona rozhodně není spojena se snahou bezdůvodně vstupovat lidem do života. Nechceme pravomoci, které by nám dávaly nějaké výrazné možnosti k omezování lidských práv a svobod," zdůraznil šéf BIS.

O novém zákonu se začíná veřejně diskutovat po čtvrtedních teroristických útocích v Madridu, ke kterým se přihlásila organizace Al-Káida. Dnešní Právo uvedlo, že o tématu posílení pravomocí služeb a o novém zákoně se diskutovalo v neděli na schůzce vládního výboru pro zpravodajskou činnost.

Analytik Ivan Gabal v této souvislosti zdůraznil, že služby se kvůli větší efektivitě snaží získat exekutivní pravomoci. "Je otázka, zda riziko je takové, zda jim ty pravomoci dát," řekl. Služby po každém velkém teroristickém útoku žádají o větší pravomoci, pokaždé jsou však také velmi kritizovány, že selhaly, podotkl Gabal. Základ podle něj tkví v důsledné kontrole služeb.

Gross připustil, že zainteresované strany se shodují na nutnosti vzniku nového protiteroristického zákona, odmítl ale, že by se debatovalo o rozšíření pravomocí českých bezpečnostních složek v krizových situacích. "To prostě někdo straší a snaží se znemožnit předložení racionálních návrhů dříve, než vůbec vzniknou," řekl.

Premiér Špidla, který je nyní v Rumunsku, ČTK řekl, že výbor pro zpravodajskou činnost neprobíral žádný konkrétní návrh. "Zabýval se jen letnou úvahou, že globální bezpečnostní situace pravděpodobně vyžaduje některé změny zákonů, a krátce se vedla debata o tom, že některé státy připravují něco, co bych v nadsázce mohl nazvat protiteroristickým zákonodárstvím," řekl.

Mluvčí BIS Jan Šubert uvedl, že BIS by pomohla například možnost získat - podobně jako u odposlechů po předchozím souhlasu soudu - od telefonních operátorů údaje o tom, kdo komu a jak dlouho volal, ale také možnost získat jméno a adresu osoby, již dotyčné telefonní číslo patří. Tyto požadavky totiž dosud operátoři BIS neposkytují. Podle zákona jsou povinni poskytnout tyto údaje "oprávněným orgánům", BIS je ale podle Šuberta uvedena jen pod čarou. "Stav, kdy se zpravodajská služba dostává do situací, že sice zná důležité číslo, které může patřit například teroristovi, a operátor na požádání nesdělí jméno a adresu, je v Evropě bezprecedentní," míní mluvčí

BIS.

Také podle šéfa Vojenského zpravodajství Josefa Prokše by protiteroristický zákon vzniknout měl. "Nikdy to nebude z iniciativy zpravodajských služeb. Vždycky to bude politické rozhodnutí, bude muset vzniknout velmi kvalitní kontrola nad takovou činností," tlumočil jeho názor ČTK mluvčí ministerstva obrany Ladislav Šticha.

Ředitel Úřadu pro zahraniční styky a informace (ÚZSI) František Bublan si také myslí, že nový zákon by byl potřebný. "Já bych šel cestou, jako to udělali Němci, kteří mají protiteroristický zákon. Pokud je tam podezření na terorismus, tak mají státní orgány rozšířené pravomoci," vysvětlil Bublan. Práce jím řízené služby, tedy civilní rozvědky, se ale takový případný zákon příliš týkat nebude, zdůraznil. Demokratická omezení, jakkoli jsou správná, podle Bublana ovšem mnohdy brzdí práci zpravodajců.

Parlamentní opozice je k úvahám o možném zvýšení pravomocí tajných služeb zdrženlivá. Šéf sněmovní komise pro kontrolu BIS Jan Klas (ODS) v rozhovoru pro ČTK varoval před zneužitím nastalé mezinárodní situace k vytváření policejního státu. Zdůraznil, že posílení pravomocí tajných služeb není možné bez jejich absolutní kontroly včetně kontroly jejich uzavřených i otevřených svazků. Zdrženliví dnes byli i členové KSČM, které ČTK oslovila. Většinou soudili, že současné zákony jsou dostačující.